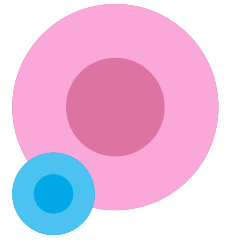

→ Werken met complexe gedragsproblematiek

"Signalen oppikken, bijsturen en er voor onze bewoners zijn."

Mensen met een verstandelijke beperking blijven tegenwoordig steeds langer thuis wonen in hun vertrouwde omgeving, mede mogelijk gemaakt door poliklinische of ambulante ondersteuning. Wanneer er naast een verstandelijke beperking ook sprake is van moeilijk verstaanbaar gedrag, is thuis blijven wonen in de meeste gevallen niet meer haalbaar. In dat geval is er doorlopend ondersteuning nodig om de vaak complexe gedragsproblemen in goede banen te leiden. Koraal-medewerkers Romee Janssen en Lieke Corsten werken op een woongroep die deze ondersteuning biedt. "Meestal wordt er naar de bewoners van onze groep verwezen met de term EVB+", legt Romee uit. "Dat staat voor Ernstig Verstandelijke Beperking, waarbij het plusje betekent dat er daarnaast ook sprake is van onbegrepen gedrag. Wij zien hierin echter een verschuiving. Op onze woongroepen wonen tegenwoordig vooral mensen met een matig verstandelijke beperking."

"Deze bewoners hebben veelal een laag emotioneel ontwikkelingsniveau", vertelt Romee. "Omdat ze verbaal meestal slimmer overkomen dan dat ze daadwerkelijk zijn, worden ze snel overschat. Daarnaast hebben ze allemaal bijkomende uitdagingen. Denk aan autisme, een hechtingsstoornis of andere

psychische problemen. Wanneer zaken zich opstapelen, komt er vaker heftig gedrag voor. Denk aan schreeuwen, schoppen of zelfs slaan. Het uitdagende aan ons werk is om te anticiperen op deze ontregeling. Voorkomen is niet altijd mogelijk. Maar het samen met mijn collega's in goede banen leiden van het gedrag

en escalaties minder heftig proberen te maken is wat mij keer op keer voldoening geeft." Lieke vult aan: "Het mooie aan onze bewoners is dat ze zo puur zijn. Boos is écht boos. Maar als onze dames na een vakantie zeggen dat ze je hebben gemist, dan komt dat ook recht uit het hart."

Signalen oppikken en bijsturen

Romee begon drie jaar geleden op ZZP-basis bij locatie St. Anna. "Ik voelde al snel een klik met de bewoners en mijn collega's. Daarom ben ik na een jaar in vaste loondienst bij Koraal gekomen. Ook omdat ik de kans kreeg om mezelf verder te ontwikkelen. Zo doe ik nu een vervolgopleiding en ben ik persoonlijk begeleider geworden."

"Als pb'er van Brigitte regel ik nu alles wat belangrijk voor haar is. Denk aan haar dagprogramma, contact met haar familie, spulletjes kopen en de administratie. Maar ik heb ook voortdurend aandacht voor wat haar bezig houdt en hoe ze in haar vel zit. Daar stuur ik continu in bij. In de afgelopen twee jaar heb ik mijn kwaliteiten als begeleider echt kunnen verbeteren. Voor mijn gevoel kan ik Brigitte en de andere bewoners nu nóg beter zien. Ik kan hun signalen sneller oppikken. En er voor hen zijn. Dat vind ik het belangrijkste."

Uitdaging en verdienste

Lieke was in dienst bij een collega-instelling en was op zoek naar meer uitdaging in haar werk. "Toen werd ik door een oud-klasgenoot benaderd", vertelt ze. "Met de boodschap: kom eens kijken bij Koraal, want volgens mij hebben we hier een doelgroep die precies bij jou past. Vervolgens heb ik een gesprek gehad

→ Romee Janssen (rechts) is de persoonlijk begeleider van Brigitte (links): Ik regel alles wat belangrijk voor haar is. Zo heb ik voortdurend aandacht voor wat haar bezig houdt en hoe ze in haar vel zit. Daar stuur ik continu in bij.

met de teamleider en ben ik twee keer gaan kijken op de groep. Ik voelde een duidelijke verbinding met de bewoners, dus heb ik de overstap gemaakt. Ja, het klopt dat er op

onze groep af en toe behoorlijk pittige dagen tussen zitten. Daar staat echter tegenover dat het telkens als een verdienste voelt wanneer je samen met de bewoners en je collega's een nieuwe hobbel hebt genomen. Ik kan er ontzettend van genieten als de rust op de groep terug is gekeerd en je iedereen lekker in zijn vel ziet zitten." Ook Lieke volgt een vervolgopleiding via Koraal en is inmiddels persoonlijk begeleider van een bewoner: Lian.

Duidelijk dagprogramma

Lian: "Op de groep voel ik me heel erg thuis. Ik heb een nieuwe kamer, die gezellig is ingericht. Hier luister ik naar muziek en teken ik bijvoorbeeld in mijn kleurboek. Ik ben dol op 'bellenblaas'. Dat doe ik natuurlijk niet binnen, maar buiten in onze tuin! Verder ga ik vaker wandelen met mijn begeleiders. Dus ook met Lieke. Met hulp van een rollator gaan we vaak naar Park Piahoeve om daar naar de beestjes te kijken. Overdag ga ik meestal naar de dagbesteding in het hoofdgebouw."

Brigitte maakt nog niet zo lang deel uit van de groep: "Ik woonde eerst in Den Helder. Maar omdat mijn broer in Heerlen woont, ben ik hier naartoe gekomen. Eerst ben ik komen logeren en dat vond ik direct leuk. Taken uitvoeren vind ik fijn. Zo haal ik voor de groep elke dag

vers brood bij de bakker. En ik loop dagelijks naar het hoofgebouw om de post te halen. Dan drink ik ook altijd een kopje koffie in het restaurant. Ik praat tegen iedereen, want praten is gezellig. 's Avonds ga ik chillen: televisiekijken in de gezamenlijk woonkamer of naar muziek luisteren in mijn eigen kamer. Ook ga ik vaker naar de soos. Elke avond is er wel een andere activiteit. Veel dingen doe ik samen met Lian en de begeleiders."

Meer of minder prikkels

"Het is mooi om te horen hoe Brigitte en Lian hun dag beleven", vervolgt Romee. "Het gevoel wat ze beschrijven klopt zeer zeker, maar in hun antwoorden zit ook veel aangeleerd gedrag. Het lijkt alsof ze veel dingen begrijpen, maar als we doorvragen dan blijkt vaak dat ze niet veel snappen van wat er om hen heen gebeurt. Sociaal gezien vertrouwen ze op dingen die ze kennen uit hun vaste ritme."

Lieke vult aan: "Brigitte en Lian zijn enorm gebaat bij regelmaat en nabijheid. Als persoonlijk begeleider proberen Romee en ik hen een houvast te bieden in de vorm van een duidelijk dagprogramma. Omdat thema's als autisme en hechtingsproblematiek op onze groep dagelijks aan de orde zijn, is het de kunst om de dag overzichtelijk te houden. En om bij te sturen zodra er signalen zijn dat

→ Lieke Corsten (Links) is de persoonlijk begeleider van Lian (rechts): Het mooie aan onze bewoners is dat ze zo puur zijn. Boos is écht boos. Maar als onze dames na een vakantie zeggen dat ze je hebben gemist, dan komt dat ook recht uit het hart.

de situatie voor één of meerdere bewoners onrust met zich meebrengt. Want bewoners reageren natuurlijk onderling op elkaar. Vaak

heeft het te maken met prikkelverwerking. Heeft een bewoner behoefte aan minder prikkels, dan kunnen we bijvoorbeeld samen gaan snoezelen. Is er juist behoefte aan meer prikkels, dan kun je bijvoorbeeld een verzwaringsdeken omslaan, zodat de hartslag omlaag gaat en de stress kan wegvloeien. Kunnen én aankunnen is niet voor niets één van de belangrijkste thema's op onze groep."

Teamprestatie

Romee: "Ervoor zorgen dat de bewoners van onze groep een fijne dag hebben, dat is echt een teamprestatie. We zijn een jong team en hebben de afgelopen tijd veel geïnvesteerd in hoe we met elkaar samenwerken. Ik vind het mooi om te zien hoe we daarin steeds dichter naar elkaar toe groeien." Lieke: "In de begeleiding is er echt sprake van gedeelde verantwoordelijkheid. We geven feedback en durven die ook te ontvangen. Dat bepaalt mede hoe je op de groep verschijnt. Onze bewoners zijn erg gevoelig. En als jij als begeleider niet lekker in je vel zit, dan voelen ze dat feilloos aan."

Romee voegt toe: "Ook daarom is het belangrijk om aan je collega's aan te geven hoe je in de wedstrijd zit. En wat je nodig hebt. Als er een escalatie is, dan lopen de emoties hier hoog op. Dan moet je erop kunnen

vertrouwen dat je collega's pal achter je staan. En niet alleen die steun voelt fijn, als we vragen hebben kunnen we altijd terecht bij onze teamleider of senior collega's."

Toekomst

Romee en Lieke zien zichzelf nog wel een tijd op hun huidige groep werken. "Er is uitdaging genoeg", zegt Romee. "Maar ik

weet ook dat ik over tien jaar iets anders wil doen. En dat is het mooie van Koraal. Er liggen kansen om door te groeien naar de volgende stap. We gaan samen kijken wat er mogelijk is." Lieke: "Ik hou van de afwisseling op de groep, maar op termijn wil ook ik mijn horizon verbreden. Ik merk wel dat Koraal een organisatie is die met jou meezoekt naar wat er bij jou past. Dat siert de organisatie!" ■

Kort samengevat

- Romee en Lieke werken op een woongroep voor mensen met een verstandelijke beperking en complexe problemen op het gebied van gedrag.
- Brigitte en Lian wonen op deze groep.
- Romee en Lieke proberen ervoor te zorgen dat Brigitte en Lian een zo fijn mogelijke dag hebben. Bijvoorbeeld door vooraf een duidelijk dagprogramma op te stellen. En door goed te letten op Brigitte en Lian.
- Als Brigitte en Lian minder lekker in hun vel zitten, sturen Romee en Lieke bij. Meestal gaat het daarna weer beter.
- Romee en Lieke vindt dit erg leuk werk om te doen.